

**Praxis Beneficiariorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrivm Doct. Ac Comitis, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

**Rebuffi, Pierre
Coloniae, 1610**

De commenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

in e. duobus. in verb. Non appareat, de rescrip. in 6. lib. 2. lli. Et hoc dicit Auyr. in decif. Tol. q. 4.7. quia titulus ab aduersario non datur, sed a superiori collatore. cap. de regul. iuris in 6. lib. cap. 6. lli. 6. de preb. scripti in tract. nominis. q. 1. n. 1. 2. seq.

5. Sic nec statut confessioni coniugis confitemis impedimentum. cap. super eo, de eis qui cog. 10. confi. qui. vxor. sue: tamen confessio beneficii a bene nocet confitemi, licet non det alterius cap. ex. ore, de his que sunt omnia, parte Capit. cap. 4. & 2. de confess. Dom. in 6. lib. cap. 1. n. 6. & de eo qui mittitur in posses. lib. 6.

Confessio 6. Limitatur primo in possessorio: nam partis sufficiet ad obtinendum possessorium, esse Ante. Bur. in cap. in literis, tamen. pos. col. 8. num. 24. vers. nunquid ante coleretur, de regis. poliar. probat de R. ipa. in lib. respon. 2. de rescript. conf. 5. in hoc iudicio, tamen quia hoc possessorium habet militiam causam proprietatis. glo. in verb. de liberis. l. 2. §. quodam. ff. de interdict. ob id sine titulo non adiudicaretur possessorio alicui per confessionem aduersarii, sed sequestraretur, donec aliquis produceret verum, vel coloratum titulum. docet Boer. in decif. Burdegal. q. 89. mon.

7. Secundum non procedit in hoc rescripto si neutri. Si enim neutrius est acquisitum, tunc imparanti adiudicabitur beneficium, & iudic. vel. in d. Olim colu. penult. & sufficiet ad repellendum ad aduersarii probare eum ius non habere: nam si non habet, ego habeo per imparationem.

8. Quod est verum, si illud rescriptum. Si neutri, validum esset, secus si inutile, forte quia subreptum, tunc non auferetur possessorio ei, qui est in possessione.

9. Ideo quando constat de non iure agentis, licet reus ius non obtineat, tamen absoluetur ab actoris imparatione, per l. si. C. de res. vbi non curamus de iure possessoris, si non constet de mente petitoris. Actore enim non probante reus absolu debet. I. qui accusare. C. de eden. etiam in beneficialibus, quia melius est istum remanere in possessione, quam si alter vitiouse ingredieretur eandem: re decidunt do. de Ro.

decif. 4. 10. nota en reus. in antiqu. sub titul. de ex-cept. decif. 7. 1.

10. Intelligendum est quando ageretur possessorio retinenda, vt in hoc Regno regulariter, & ad hoc edita lex Regia, que est in rabi. De causa possessorio beneficiale. art. 6. vbi alia scripti.

11. Et quamvis in hoc interdicto retinenda quilibet sit actor & reus. In tribus. ff. de iudic. tamen is dicetur actor, qui literas in casu faimae impetravit, & petit, vt ibidem exhibetur: & sic is qui non impetravit, erit absoluendus, quod est notandum.

12. Sed si ageretur possessorio adipiscendae, vel restituenda, non daretur possessorio, nisi habent titulum, ne vitiatus pateat ingressus, per c. vnum. de eo qui mittitur in posses. lib. 6. sed sequestratur beneficium, donec venire aliquis verum habens titulum.

13. Item renuncians liti non dat ius ad. Renunciatio uersario, licet non possit amplius agere. I. non da. l. postquam liti. C. de part. vide Bertran. conf. 133. ius adatu. col. penul. vol. 2. ex prima editione. Et per hoc satio. intelligitur renunciare instantiae, non au-tem iuri, quod debet renunciari in manibus collatoris. c. Admonet, & per totum. de- nuncia. Imo. inc. Veniens, ibidem. Iacob. in d. l. postquam liti. [Titulus enim non acquiritur etiam per transactionem, sed per canonicam institutionem. c. si quando de offic. de leg. c. i. de reg. iur. in 6.] Alia breuitatis gratia prætermittam. Et quia plurima scripsit d. Gomes. ad eum nunc te reiicio, gratias Deo immortalis perpetuas agens.

De Comienda.

Vperius diximus varios modos, qui suis in titulum Papaæ prouidere solet, nunc dicamus quomodo prouideat per commindam.

2. In commindam tunc concedi beneficium dicitur, quando in custodiam, seu in commindam custodiam causa datur. c. nem. de electio. in 6. d. d. art. quoniam & sicut is, qui in rem habet custodiam, catido. conces- sa, non facit fructus suos, ita nec is qui in commindam habet, sed rationem de illis reddere debet. ea placuit. q. 3. nisi Pa- pa dixerit, quod fructus possit in suos v. l. us.

vsus conuertere *ut inferius* dicetur: & hoc solet Papa dando in commendam exprimere.

Commenda 3 Notandum est quod commenda non in totum depositi naturam sequitur: nempe commendatarius potest expensas facere ex redditibus beneficii commendati, sumere ex eo alimenta, & debita persolue-re, sicut is qui titulum habet. *c. i. de solutio-* *hoc afferit Archidia. in c. qui plures. 21. que-* *stione prima.*

Quotmo- 4 Sciedum est Papam variis modis per *dis in com-* commendam prouidere: primo habentum *men-* *beneficium in titulum, si de alio pro-* uideat, in commendam solet dare. *ca. du-* *dum. 2. de elec. 3. quia non potest unus utri-* que ecclesie præsidere, tanquam titularæ, *sed unius tanquam commenda- alteri ve-* *ro tanquam titulare præesse valet. ca. fl. 21.* *qui. 1.*

5 Nam sicut quis duas non potest habere uxores, quia dicitur Gen. 2. *Et adhuc erit uxori.* Ita non potest quis habere titulum duorum beneficiorum: ideo Papa vnum dat in sponsam, & alterius curam concedit, id est commendat: nam commendare nihil est quam deponere, *ut curam rei habeat de-* *positarius. l. commendare. ff. de verb. signific. l.* *Lucius. depos. glos. in c. qui plures. 21. q. 1. & m. d.* *c. nemo. de elec. lib. 5.*

Alone 6 Sed si à Papa fiat, habetur loco tituli: *ut summo. P. o.* *inferius* dicetur. & hanc commendam à Leone quarto inuentam afferit Ruze. *in tract.* *commenda-* *commende. q. 1. eo quod sicut apud Deum non* *est accepio personorum: nec apud illum est di-* *stinctio Græci, Iudei, aut Genitilium: sed qui Dei* *facit voluntatem hic accepit est.* Nec considerat Deus vel tein, sed mentein; merita, non colorem: *ut diuus etiam testatur Bernardus.* & facit. *c. sicut. 23. q. 4. & ca. multi. & c. non loca. 40. distin.* Ita Papa pafim commendat & utram non tam facilis esset, & melius essent ecclesiæ: *ri. statim scribam.*

Papa secu- 7 Aliquando Papa seculari de regulari *larie regula* prouidet, vel econtrario: & illud regulari *revel. con-* *si regulari de beneficio seculari prouideat* *trario. in c. in commendam, dari solet: ut plenè dicam* *mandato. in inferius in dispensatio. regula.*

8 Idem si Papa velut minori 13. annis pro-

uidere de beneficio curato, tunc illi commendam concedit, & usque ad decem & octo annos, & postea in titulum, *ut inferius* dicetur in dispensatio. ratione. & tatis.

9 Et ut summam dicam, ubi est in recipiente beneficium aliquis iuris defectus, Papa frequentius commendam concedet, quam in titulum: *ut ex stylo curiæ Romanae est, cunctis obuio: ideo hanc materiam prosequamur frequentem & utilem.*

10 Vnde haec commendarum nimia in- *Insatiabi-* *dulgentia est princeps & exitium totius lis episco-* *Reip. Christianæ: maximo per æquæ eis porum an-* *hodie abutuntur penè omnes: nam medi- bitio.* *cus quidam habens episcopatum sexaginta mille librarum deglutiet, velut charibidis per multos alios, & episcopatus, & abbatias: & ferè evidemus omnes episcopos nostros insatiabiles & inexplibili libidine plurium beneficiorum, & tatis oneratos bonis, ut vix suis pedibus ambulare possint grauante podagra, quæ ex ingluvie ciborum eis prouenit. c. legimus, cum prece. de conser. dist. 5.*

11 Et utinam nunquam abuteremur his commendatis, quia sine causa factæ damnant, & concedentem, & accipientem. *Vnde Clemens quintus omnes huiusmodi prouisiones de Episcopatibus, Archiepiscopatibus, & monasteriis reuocauit.*

12 Et plurima incommoda, maximè *Mala que* *quinque oriri ex hac Commendarum co-* *ex commi-* *cessione ait, Imprimis Diuinus minuitur dis proue-* *cultus: nam multi commendatarii Abba-* *nunt.* *tes vix aut nunquam sunt in seruitio Dei,* *sed alludendo ad suam concessionem co-* *median in culina, quia ad comedendam* *habere censemur.*

13 Et sicut bona pauperum deuorant: ita dæmones deuorabunt illos comedores, nisi resipiscant. *tex. in Extrav. 2. de præb. in* *communibus ibi, ecclesiæ & monasteriorum cura negligitur: bona & iura dissi-* *pantur ipsarum, ac subiectis eis personis & populis spiritualiter plurimum & temporaliter derogatur: eisq; redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profetum: & Rulæus in prefa. ad tract. commend. dicit fuisse extrauag. Innoc. 6. ex qua*

Cc

in e duobus in verb. Non appareat, de rescrip. in 6. vbi a lli. & hoc dicit Austr. in decif. Tol. si. q. 4.7. quis titulus ab aduersario non datur, sed a superiori collatore. cap. de regul. iuris in 6. vbi cap. dicit. 7. de praebscripsi in tract. non in q. 7. seq.

5. Sic nec statur confessioni coniugis confitentis impedimentum. cap. super eo, de 7. qui cogit. conf. 7. q. 7. vix. sue: tamen confessio beneficiari bene nocet confitentis, licet non det alterius ius. cap. ex. vix. de his que sunt maior, parte Capit. cap. 4. & 2. de confess. Dom. in d. cap. 4. & de eo qui ministratur in poss. lib. 6.

Confessio 6. Linicatur primo in possessorio: nam pars confessio sufficit ad obtinendum possessorium, refe Anto. Bur. in cap. in literis, tamen. pos. col. 3. num. 24. vix. nunquid auctoritate, de possessorium. refut. poliar. probat de Ripa. in lib. respon. 2. de rescrip. cons. 5. in hoc iudicio. tamen quia hoc possessoriam habet misam causam proprietatis. g. in verb. de liberis. l. 2. §. q. quodam. ff. de iuris. ob id sine titulo non adiudicari possesso alicui per confessionem aduersarii, sed sequestratur, donec aliquis produceret verum, vel coloratum titulum. docet Boer. in decif. Burdgal. quest. 89. non.

7. Secundo non procedit in hoc rescripto si neutri. Si enim neutrius est acquisitum, tunc impetranti adiudicabitur beneficium, i. dicit. vel. in d. Olim. col. penult. & sufficit ad repellendum ad aduersarii probare eum ius non habere: nam si ius non habet, ego habeo per impetracionem.

8. Quod est verum, si illud rescriptum. Si neutri, validum esset, securus si inutile, forte quia subreptum, tunc non auferetur possesso ei, qui etiam possessione.

9. Ideo quando constat de non iure agentis, licet reus ius non obtineat, tamen absoluatur ab actoris impetracione, per l. si. C. der. v. v. non curamus de iure possessoris, si non constet de mente petitoris. Auctore enim non probante reus absoluatur, i. qui accusare. C. de eden. etiam in beneficitalibus, quia melius est istum remanere in possessione, quam si alter vitiouse ingredieretur eandem: vi. decidunt do. de Ro.

decif. 4.9. nota en. v. v. in antiqu. Sub titul. a ex-cept. decif. 7.]

10. Intelligendum est quando ageretur possessorio retinenda, ut in hoc Regno regulariter. & ad hoc edita lex Regia, que est in r. v. De causa possessorio beneficiale. art. 6. vbi alia scripti.

11. Et quamvis in hoc interdicto retinenda quilibet auctor & reus. l. in tribus. ff. de iudic. tamen is dicitur auctor, qui literas in casu sailine impetravit, & petit, ut ibidem scribatur: & sic is qui non impetravit, erit absolvendus, quod est notandum.

12. Sed si ageretur possessorio adipiscendae, vel restituenda, non daretur possesso, nisi habent titulum, ne vitiatus patet in gressus, per c. vnum. de eo qui ministratur in poss. lib. 6. sed sequestratur beneficium, donec veniret aliquis verum habens titulum.

13. Item renuncians liti non dat ius ad. Renunciatur, licet non possit amplius agere. l. postquam liti. C. de pact. vide Bevran. cons. 133. ius adiudic. col. penal. vol. 2. ex prima editione. Et per hoc satis intelligitur renunciare instantiae, non autem iuri, quod deberet renunciari in manibus collatoris. c. Admonet. & per totum. derenuncia. Imo. inc. Veniens, ibidem. Iacob. in d. l. postquam liti. [Titulus enim non acquiritur etiam per transactionem, sed per canonicae institutionem. c. si quando de offic. de leg. c. i. der. iur. n. 6.] Alia breuitatis gratia prætermittam. Et quia plurima scripsit d. Gomes. ad eum nunc te reiecio, gratias Deo immortalis perpetuas agens.

De Commenda.

Vperius diximus varios modos, qui sibus in titulum Papa prouidere solet, nunc dicamus quomodo prouideat per commendam.

2. In commendam tunc concedi beneficium dicitur, quando in custodiam, seu in commendam, custodiaz causa datur. c. neino, de electio. in 6. d. d. quoniam & sicut is, qui in rem habet custodiam causa, non facit fructus suos, ita nec is qui in commendam habet, sed rationem de illis reddere debet. c. placit. 3. quest. 7. nisi Papa dixerit, quod fructus possit in suos usus.

Auctore non probante, reus etiam in beneficitalibus absoluatur.

vñus conuertere vt inferius dicetur: & hoc solet Papa dando in commendam exprimere.

Commenda 3 Notandum est quod commenda non in totum depositi naturam sequitur: nempe commendarius potest expensas facere ex redditibus beneficij commendati, sumere ex eo alimenta, & debita perfoluerre, sicut is qui titulum habet. c. i. de solutio. hoc afferit Archidia. in ca. qui plures. 21. quæstione prima.

Quotmodo 4 Sciediu est Papam variis modis per commendam prouidere: primo habenti vnum beneficium in titulum, si de alio prouideat, in commendam solet dare, ca. adu- dum, 2. de electio. quia non potest unus vtri- que ecclesie præsidere, tanquam titulatae, sed vni tanquam commenda data alteri ve- ro tanquam titulatae præesse valet. ca. fl. 21. quæ.

5 Nam sicut quis duas non potest habere uxores, quia dicitur Gen. 2. Et adhuc rebit uxori. Ita non potest quis habere titulum duorum beneficiorum: ideo Papa vnum dat in sponsam, & alterius curam concedit, id est commendat: nam commendare nihil est quām deponere, vt curam rei habeat de- positarius. l. commendare. ff. de verb. signific. l. Lucius, depo. glos. in c. qui plures. 21. q. i. & in d. c. nemo, de elect. lib. 6.

Aleone 6 Sed si à Papa fiat, habetur loco tituli: vt inferius dicetur. & hanc commendam à Le- one quarto inuentari afferit Ruze. in tract. commend. q. i. eo quod sicut apud Deum non est acceptio personarum: nec apud illam est di- ffinatio Graeci, Iudei, aut Genitilium: sed qui Dei facit voluntatem hic acceptus est. Nec confide- rat Deus vel tem. sed mente; merita, non colorem: vt diuus etiam testatur Bernardus. & facit. c. sicut. 23. q. 4. & ca. multi, &c. non loca. 40. dñm. ita Papa pafsim commendat. & vtinam non tam facilis esset, & melius essent ecclesiz: i. statim scribam.

Papa secu- 7 Aliquando Papa seculari de regulari laicis prouidet, vel econtrario: & illud regulare revelat. si regulari de beneficio seculari prouideat *tria in cō* in commendam, dari solet: vt plenē dicam *medicō* inferius, in dispensat. regula.

8 Idem si Papa velut minori 18. annis pro-

uidere de beneficio curato, tunc illi com- mendam concedit, & usque ad decem & octo annos, & poste in titulum, vt inferius dicetur in dispensatio. ratione. etatis.

9 Et vt summatis dicam, vbi est in recipiente beneficium aliquis iuris defectus, Papa frequentius commendam concedet, quām in titulum: vt ex stylo curia Romanae est, cunctis obuio: ideo hanc materi- am prosequamur frequenter & vtilem.

10 Vnde hæc commendarum nimia in- Insatiabi- dulgentia est princeps & exitium totius lis episco- Reip. Christianæ: maximo per æquæ eis porum am- hodie abutuntur penè omnes: nam medi- bitio.

cus quidam habens episcopatum sexaginta mille librarum deglutiet, velut charib- dis per multos alios, & episcopatus, & ab- batias: & ferè videmus omnes episcopos nostros insatiabiles & inexplebili libidine plurium beneficiorū, & tatis oneratos bo- nis, vt vix suis pedibus ambulare possint grauante podagra, quæ ex ingluvio cibo- rum eis prouenit. c. legimus, cum preced. de confecc. dñs.

11 Et vtinam nunquam abuteremur his commendis, qua sine causa factæ daim- tant, & concedentem, & accipientem. Vnde Clemens quintus omnes huiusmodi prouisiones de Episcopatibus, Archiepi- scopatibus, & monasteriis reuocauit.

12 Et plurima incommoda, maximè Mala que quinque oriri ex hac Commendarum cō- excommi- cessione ait, Imprimis Diuinus minuitur disprœ- cultus: nam multi commendatarii Abba- nunt.

tes vix aut nunquam sunt in seruicio Dei, sed alludendo ad suam concessionem co- mediant in culina, quia ad comedendam habere censemur.

13 Et sicut bona pauperum deuorant: ita dæmones deuorabunt illos comeftores, nisi resipiscant. tex. in Extrav. 2. de præb. in communibz ibi, ecclesiarum & monafteriorum cura negligitur: bona & iura di- spantur ipsarum, ac subiectis eis personis & populis spiritualiter plurimum & tem- poraliter derogatur: eisq; redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profe- ctum: & Rusæus in p[ro]f. ad tract. commend. dicit fuisse extravag. Innoc. 6. ex qua

Ce

quinque, vt verbis suis vtar, inconuenientia refultant.

14 Secundum inconueniens, animarum cura negligitur; nempe intenti sunt ad venationem multi commendatarii, animas commendatas negligendo: *vide in ut. de clericis venatore, & in c. Esa. 86. disq.*

15 Tertium hospitalitas debita non seruatur, sed tota omittitur: nam quotusquisque commendatarius in hoc regno hospitalem se exhibet: aliorum si iudicium: quae tamen est tam commendata: *ut gl. & doc. sribunt in c. de monachis de præb.*

16 Hodie quidam nostri commendatarii tantum absunt ab hac hospitalitate, vt quæ possunt à pauperibus eripiant: vnde quia hospitalitas discessit, successit indictione fisci, decimarum, & aliorum onerum præstatio: *ut habetur in c. Majores. 16. q. 7.* hoc tollit fiscus, quod non accipit Christus.

Clausula in commendatione monasteriorum ponit solita.

17 Quamvis in commendis Abbatiarū, & monasteriorū dici soleat, volumus autem quod propter huiusmodi commendationis diuimus cultus, ac solitus monachorum, & ministrorum numerus in dicto monasterio N. nullatenus minuarur: sed illius ac dilectorum filiorum conuentus eiusdem congruè supportent onera confueta, & quod tu oneribus huiusmodi debite supportatis, necnon quarta, si Abbatia sit separata, & seorsum à conuentuali: si vero communis mensa inibi existat, tertia parte omnium fructuum, reddituum, & prouentuum monasterii N. huiusmodi in restituationem illius fabricæ, seu ornamento rum emptionem, vel fulcimentum, aut pauperum alimoniam, prout maior exegerit, & suaferit necessitas, omnibus aliis deductis oneribus annis singulis imparita de residuis monasterii fructibus, redditibus, & prouentibus disponere, & ordinare liberè & licite valeas, sicuti, &c.

18 Ex his constat Papam velle, vt cultus diuinus non diminuatur: & onera conueta soluantur: vt patet in literis Commendæ: sed nil fit à multis.

19 Quartum quod ruinis ædificia patet: quia non resident commendatarii in tot episcopatibus, & abbatis, quæ habent: imo

verius in nullo, sed curias multi perse quuntur, in quibus diuus Petrus statim peccauit: & ipsi quid?

20 Quinto omnia iura tam spiritualia Commendationis temporalia ex ministrorum defectu caru^{um} collabuntur, & ferè leduntur, quia extra nia ligna, qui istas abbatias, vel episcopatus pol combura, fident, nil nisi lac, & lanam querunt, id est aliaque vtilitatem, ut dicit gl. in clem. dieudum, de se uia destruuntur.

21 Sextum addendum est: nam omnia iura monasteriorum & ecclesiæ destruuntur, deruntur, & deglutiuntur ab istis commendatoribus: & hoc probat experientia, tam in lignis nemorum, quam in omnibus aliis rebus monasteriorum, quas vendunt: nam currus, equos, boues, vaccas, & sub fidium calices, & reliquias multos accepimus vendidisse pro annata: ecce commendatores quid profundunt ecclesiæ, & lumina ecclesiæ tollunt, claudendo fenestras, quia vitra nolunt atthibere: vnde hodie ecclesiæ regni ad cæcitatem inducuntur: & licet latomii molitas possideant, eas tamen reædificationibus priuatarum domorum etiam suis impensis inservunt.

22 Septimo bigamia contrahitur in ec. Bigamia clesia, quam semper odio habuit, & proli pluraliter buit D. Ioan. Baptista, *Non licet ibi habere viorem fratres.* Et Deus, Vch, qui cumutatis a rum con- trahuntur.

23 Et cum Papa Paulus rogaretur, ut filio Regis episcopatum iam habent alium episcopatum concederet, vel abbatiam, dixit, Absit ut in ecclesia Dei ponam bigamiam: & cum olim cuidam sancto episcopo Paris. oblatæ esset abbatia, respondit, absit, ut cum sponsa habeam cœcubinam: sed hodie pauci viuentes ambiant hoc faciunt: totus enim mundus in maligno positus est: & non est qui sableuet: & mirandū est, quod si quis haberet ex suis bonis legitimam, & fortè ex omnibus patris bonis non haberet mille libras, & tamen si ecclesia det ei legitimam viginti mille libras, non erit is contentus imo si posset, cumularet episcopatus non dicam regni Franciæ, sed totius mundi. O ambitio, o avaricia, o homines perditæ. *Quoies voluntolim*

Deus

Deus illos congregari sub alas, & noluerunt?
sed sinamus eos, Cœci enim sunt & cœcorum
duces.

Sunt syn. 24. Octauo decoloratur vniuersalis ec-
clesia Itatus, quia non est secularis Abbas,
qui regulam feru, vel disciplinam, nec
qui precipiat feruari: & quomodo feru-
rent, cum non sint regulares: vix quidem
clericu, saltem non diaconi, nec sacerdo-
tes: nec incongruum videtur, vt regulares
secularibus supponantur. c. 2. de capel. mo-
nacho. Ideo futurum est, vt alia quamplu-
rima nobis eueniant mala, si haec Comin-
dæ non cessent, nisi quando causa utili-
tatis vel necessitatis aderit, sicut dicam infer-
us de aliis dispensationibus.

Comenda 25. Notandum est tamē, quod si quis pe-
tarus quātūt sibi beneficium commendari, & eidem
à Papa commendetur, ipse erit tanquam
depositarius, & tenebitur reddere rationē
fructuum beneficii, si quos percepit, nec
illos lucrat, per gl. & doct. in d. c. nemo. de e-
lect. per c. placit. 10. q. 3.

26. Cautela ergo est, quod quis faciat appo-
nere hanc clausulam, si quod liceat de
fructibus disponere: & tunc impetrans lu-
crabit fructus, nec tenebitur de illis ra-
tionem reddere, quemadmodum si habe-
ret in titulum, postquam permittit ei, vt de
fructibus disponat, sicut aliis, qui titulum
habet.

27. Et si non habeas illam clausulam in
bulla, fac vt reformatur, & transcribatur
cum ista clausula: & hodie cauti mensu-
larū solent apponere in signatura, & quod
liceat de fructibus disponere, &c. & postea
in bulla extendetur.

Clausule
incommen-
disponide
28. Vnde in commenda solet Papa sicut
in bulla prouisionis ferē procedere, de qua
inferius scribemus: sed in hac dicitur, vt com-
modius sustentare valeas, de alicuius sub-
uentiois auxilio prouidere cupientes, ta-
le monasterium, vel beneficium autorita-
te Apostolica concedimus, & commenda-
mus, ac prouidimus per te quandiu vixe-
ris, &c. tenendum & possidendum ita quod
durante commenda huiusmodi de fructi-
bus, redditibus & prouentibus ipsius N. di-
sponere & ordinare valeas, sicut veri prio-

res ipsius prioratus, qui fuerūt pro tempore
ordinare, & disponere poterunt, & etiam
debuerunt alienatione tamen bonorum
immobilium, & pretiosorum mobilium i-
psi prioratus N. tibi penitus interdicta,
decernentes, &c.

29. Et si commenda sit facta ab ordina-
rio, qua durante quis impetrer illud bene-
ficium à Papa, non facta mētione illius cō-
mendæ, non valebit impetratio tanquam
subreptitia, docent Archi. Dom. & Philippus
Perus. in d. c. nemo. de elect. li. 6. quia de colo-
rata possessione commendatarii nō est fa-
cta mentio vt oportebat, per c. cum nostris de
concessio præb. & quia Papa non videtur vo-
luisse derogare iuri alicuius. c. sup. eo. de offi-
deleg. c. quanuis, d. ref. lib. 6. sic consuluit Ber-
tran. conf. 235. etiam si commenda, col. 1. in 3. vol.
ex antiqu. editi.

30. Et quia id temporis quo Papa contu-
lit non vacabat, & beneficium non vacans
non solet conferri. c. 1. & per totum de conces-
sion. præb. Cal. conf. 6. de præb.

31. Commendauit ordinarius beneficium Durante cō
ad sex menses, iuxta c. nemo deinceps, de elect. mēda seme
in 6. an ipse commendatarius interim à Pa-
strī poterit
pa posuit impetrare extensionem istius ad vitam ex-
comendæ ad vitam? Resp. posse, vt tradūt rēfōferti.
doct. in capit. si confiterit, de accusat. dummo-
do hanc exprimat commendam tempo-
rariam, alias subreptitia erit impetra-
tio.

32. Vel potest peti concessio noua & li-
ceat ad vitam illud beneficium habere: &
hoc est totius, quia dubitatur an valeat
commenda per ordinarium: & quia finito
tempore non valebit, ideo non potest ex-
tendi, quod non valeat. l. decem. ff. de verb. obl.
ideo petatur à Papa, vt ad vitam retinere
liceat.

33. Minori quando datur à Papa benefi-
cium in commendam quoad vixerit tenē-
dum, non datur alia dispensatio: quia nihil
aliud obstat, nisi ætas: ergo commendan-
do illi satis dispensat super ætate, secus si
commendetur bastardo, vt inferius dicitur
in dispensationibus.

34. De stylo non datur parochialis ec-
clesia minori 18. annorum in titulum, sed n.

Impetratio
beneficium
durante cō
mendæ or-
dinarii as
valeat.

Minori nō
datur alia
dispensatio
quando be
neficium es
de commen
datio secus

Minori 38. in commendam vsque ad decimum octauum, & deinde in titulum: vt docet Staphil. in tract. de literis gratiae, rub. de qualitate ecclesia & statu beneficiorum, vers. hinc est quod de in titulum stylo.

non datur. 35 Vbi plus dicit parochiales ecclesiæ non commendari, nisi episcopis vel prælatis, aut valde qualificatis, sed hodie pecus Melibœi vix reiicitur: & sperandum est in nostro summo pontifice Paulo 4. qui non tam facilem se in his concedendis exhibebit, sicut prædecessores sui.

Duo non de 36. Aliquando tamen commendatur rebençōmen gularibus personis, sed vna tantum, non dari benefi duæ similiter nec locus, aut canonicalis ciaregula- portio, hec ille, quod vtinam verum esset, 21. sed statuit Alex. 6. in rit. de signa gratiae, be- neficia ecclesiæ cathedralis lecularis non dari regulari in commendam, nec dignita-

Cedere & commendare 37. Quando Papa dat alicui facultatem resignandi simpliciter, vel ex causa permutationis coram ordinario, non solet dari facultas cedendi commendare, adeo quod is qui facultatem habet resignandi, non habet facultatem cedendi commendare, quia aliud est: ideo hoc solet in concessione exprimi: nec solet à cancellaria con- cedi, sed à camera, sed in hoc regno non sit ista differentia, quia commendam pro vero rit. habemus.

In commen- 38. In commendis monasteriorum non dis monesta solent ponii illa verba præmissorumq; me- riorū clau- ritorum suorum intuitu speciale gratia fulse. facere volen. sed dicunt, de alicuius sub- ventionis auxilio prouidere volentes ipsum à quibusuis, &c. si tamen apponere- tur, non vitiarentur literæ: sed quod dixi de stylo est.

39. Et in his monasteriorum commendis pro absente præstatio iuramenti in fine ponitur: volumus autem vt onera ante dicta, quodq; ante quam regiminis, &c. vi sa- pra dictum fuit.

40. Secus in commendis dignitatē ma- iorū principalium, & conuentualium: quia ponitur ibi, inducentes eundem. N. recepto prius ab eo iuramento, &c.

41. Nota quod beneficia S. Spiritus in Si-

cilia, nec S. Ioannis Hierosolymitani, mi- nus S. Antonii, cum beneficiis beatæ Ma- ria Theutonicorum non dantur in com- mendam vt statuit Alex. 6. in rit. de signa gratiae, quia fratribus illius ordinis dari debent in titulum.

42. Quando obtinenti parochiale in Papa si de- titulum, & petenti aliam parochiale in parochia- commandam, Papa in supplicatione dicit, parochia- fiat vt petitur in titulum: tunc non intelligi- len & al- gitur secum dispensatum, vt duas simili- vam peti- teneat: sed vtinam habebit, & dimittet fiati vti- tur minu- lamen, an vi- deatur de- multa, de præb.

44. Si regulari commendetur beneficium Clauſula fecculari vel contra, clauſula ad partem, el- ponendam se debet ista, & in commendam, & ad vi- signata tam propter regulam cancellariae 41. alio- regulari, qui non proderit, quod eff notandum.

45. Tamen si regulare commenderetur officium mendicanti regulari, non erit opus ad par- clauſula tem apponere clauſulam prædictam de non datur stylo curiæ Romanae: & officium clauſula in commun- lenon datur in commendam: vt statuit, A- dam. lex. 6. in rit. de signa gratiae.

46. Idem in seculari petente dispensa- Quando re- tionem ad regularia, cum dicta clauſula vt gulari- debeat esse ad partem, & sic in dispositio- feat, ut de- natione: nec sufficeret, quod eff in partis peti- tione: nam pars multa perit, quæ Papa non spensatur, concedit, postquam non expresit in clauſula, & in dispositio- vi in tract. de signatu- ra dictum fuit.

47. Item si dispensetur cum regulari ad beneficium seculare cum cura, vel sine cura: nisi ad partem sit repetitum illud verbum, sine cura, non venit: sed dabatur tantum cum cura seculare, secus in monacho dispensato ad regularia alterius monasterii, quia siue sine cura sint, siue cum cura ei debebuntur: nam ex persona sua est illo- rum capax, & dispensatio non extenditur: vt inferius in tract. dediſpen. annotabo.

48. Si dispensetur cum eo, qui tener be- neficium,

eneficium in titulum, ut illud de cætero tenet in commendam: hoc expeditur per cancellariam sine aliqua resignatione de stylo curiæ.

49 Idem si tenens beneficium in commendam, cui aliud est ad vitam vnitum, potest velit in titulum vtrunque retinere absque habere in noua cessione & prouisione, per commendam expedier, sed non per cancellariam resignam: & ista sunt nota Pragmaticis curiæ nomine seorsim Roma, à quibus dependent.

50 Sed si tenens in commendam velit habere in titulum, hoc non expeditur sine cessione & prouisione.

Per mortem 51 Item doct. dicunt, quod sublata & commendata remanet vacatio antiqua: vñ vacat quod non est verum in Francia, immo per

mortem commendatarius impetratur beneficium vacans per eius mortem. sicut si tenuisset in titulum: & ita seruatur, quicquid dicant doct. vltra monta. Imo commendatarius poterit cedere huic commendæ coram ordinario, qui alteri conferet in titulum: cum istæ differentiæ in regno non recipiantur.

52 Item impetrans beneficium debet facere mentionem de commendanda: vt docet Calder. conf. 6. & 30. de præb. Ruze. in tracta. commend. q. 7.

Beneficium 53 Et quamvis secundum Ioan. Francisc. in commendanda tract. de offi. & potesta. c. sedevacante in quest. cum potest 3. part. 2. col. 2. Commenda non possit permittari in mutari cum titulo, tamen in Francia servitula per uamus contrarium: quia reputamus commendandum verum titulum, & sic permittari potest: & idem tenet Fede. in tractat. de permitt. benefic. quest. 15. quem sequitur Ruze. in suo tract. commend. quest. 6. vnde sibi prius vidi beneficium commendatum permittari cum alio in titulum, etiam coram ordinario.

Parochia 54 Ordinarius non potest commendanda re ecclesiæ parochialem vltra sex mens. quando vñ. les. cap. nemo de elect. in 6. tamen capitulum in sexm. sede vacante poterit vltra, si intra sex mens. potest cō les non fuerit prouisum a prælato illi electari, ne detrimentum patiatur: vt docet Ioan. Francisc. in 3. quest. 2. partis dict. tract. quia necessitas facit licitum, quod alias

non erat licitum. c. si quis propter defurr. l. 2. §. 1. ff. ad legem Rhodiam, de iactu.

55 Quod verum existimare, quando non est aliquis prælatus, qui possit prouidere: tunc capitulum sedevacante potestem habet, sed si prælatus adesset, expirata est capituli potestas illo adueniente: quia amplius non vacat sedes: ergo non possit capitulum postea prouidere: ut patet in cap. 1. ne sede vacante. & superius dictum fuit in tract. deuolutio.

56 Item qui non possit conferre, commendare poterit, vt pote si collatio ad Papam sit deuoluta. c. 2. de concessio. præbend.

57 Idem in capitulo sede vacante, vt supradixi, & in materia deuolutionsis infra, Archidia. & alii in c. 1. de inst. lib. 6.

58 Qui autem beneficium in commendanda concedit ad tempus, non potest ante tempus ipse reuocare, cum non dicatur vacare, & titulus commendæ sit canonicus. cap. dudum. 2. de elect. lib. 6. tempus men si capitulum fecerit commendam, finitam episcopos poterit reuocare illam, & conferre, & idem quando est facta donec superior prouiderit: vt docet Ioan. Francisc. vbi suprad. qu. 3. partis. 2. col. 3. quia hæc commendanda capitulo sit sede vacante instanti necessitate, quia non est qui conferat: ideo adueniente prælato cessat necessitas, & sic commendanda, per cap. cum cessante, de appellat.

59 Quamvis post commendandam Papæ finitam dicant doct. ordinarium non posse mendaciam prouidere, hodie in Francia potest, sicut per finitam quando vacat ex vacatione alia nec inspiciatur reseruatio, vel affectio quam dicunt prouidere Vltra montani esse quando beneficium per potest.

Papam commendatuum est: vt dictum fuit in tract. de descr. suprad.: quia istæ reseruationes sunt in Gallia sublatæ: vt patet in Commenda concor. in tit. de reseruat.

60 Commendatarius potest præsentare, sicut aliis qui titulum habet, quia frumentus recipit; Anch. in cap. nemo de elect. lib. 6. confert, loc. & præsentatio eis in fructu. c. consultatione, & alia bus, de iure par. gl. in cap. cunolim, de maior. facit sicut

61 Potest etiam eligere, & conferre beneficia, quia eligere, & conferre est etiam tulum.

fructus beneficii: vt docet Ioann. Franc. in tractat. de offic. & pref. cap. sed. vac. in 3. part. 2. part. col. 4. per gloss. in d. cap. cum olim

62 Locare potest fructus & possessio-
nes sicut habens titulum. c. refra. de loc. sa.
fin. ne preb. vices suas. quia liberam habet
administrationem. cap. relatio, & cap. qui
plures. 21. que. 1. cap. cum nōbis olim, de elect.
Cald. conf. 3. tit. de loc. & 8. Lud. conf. 350. Ol-
dra. conf. 150. vtrum extravagans.

Commēda- 63 Item sicut illegitimo & incapaci non
ri beneficiū potest conferri beneficium, ita nec com-
mendari: & si fuerit dispensatus ab episcopo
non potest. scopo ad ordines, & ad beneficia simpli-
cianon poterit ei cura commendari. cap.
1. de fil. presb. in 6.

Due com- 64 Non possunt due commendæ fieri
mendæ vni- vni, sicut nec duo conferri beneficia: licet
fieri non aliud in commendam. c. dudum, in 2. de elec-
possunt. c. qui plures. 21. q. 1. Ioann. Franc. in tract. de
off. & pot. q. 3. partis. 2. col. 4.

Post sexmē 65 Commenda finitis sex mensibus non
ses non po- potest ab episcopo ad alios sex mentes re-
test com- nouari, ne fiat fraus. cap. commissa, de elect.
menda re- lib. 6. cap. quanto de diuor. Ioan. Franc. vbi
nouari. supra. fallit in capitulo sede vacante: quod
potest si non fuerit adhuc episcopus, qui
aliquem præficiat: vt dixi in materia denun-
tatio. alia de hac materia tractauit in tract.
depac. poss. in 5. amplia. nu. 35. cum seq.

Commēda- 66 Evidere quisq; poterit per Ruzeū
tarii ligno- in tract. commend. q. 4. contra commendā-
rum deuo- tarios frigidos, qui tantam lignorum con-
ractem in suis beneficiis, vt in alio seculo
calefieri possent, sibi struxerunt, vt potius
comburi quam calefieri quisque eos velle
existimat. Et maximē qui lignis omnia lo-
ca eis commissa denudarunt, quo videlicet
omnia forent oculis eorum aperta: &
hi tamen pauperes in eorum paupertate
mortui sunt, vel morientur.

67 Nec approbo distinctionem Ludo.
Rom. conf. 350. in casu, licet eam doct. se-
quantur, in c. si confuerit, d. accus. vbi dicūt
Papam posse reuocare commendam in
ecclesiæ vtilitatem factam, secus si persona
ne per text. in cap. constitution. 7. queſt. 1. &
cap. obitum, & seq. 61. dist. quæ iuram non lo-

quuntur in commendatario, sed in visita-
tore, qui ecclesiæ solet dari, donec illi pro-
uisū fuerit. c. pen. & seq. de sup. negl. pral. li. 6.

68 Secus in commendatario, qui à Papa
solet constitui ad vitam, ergo vita duran-
te sine noua cauſa, non debet deſtitui. cap.
satis peruersum. 56. dist.

69 Præterea magis est fauendum ecclæ-
ſia, quā personæ, vt notorium est: quia
ſumma ratio est, quæ facit pro ecclæſia. l.
ſunt persona, in ſin. ff. de relig. & ſumpt. funer.
Et doctores fatentur commendam non
poſſe reuocari, ſi in utilitatē personæ facta
ſit, per l. cum multa C. de bonis que liberis.

70 Multo minus ſi facta ſit pro ecclæſia
vtilitate, niſi ceſſaret vtilitas illa: nam ceſ-
ſante cauſa ceſſaret effectus, per cap. cum
ceſſante, de appell. alias Papa tolleret ecclæſia
ſe vtilitatem, & ſi non eſſet prudens, nec
ſidelis administrator, quem conſtituit dominus
ſuper familiam: vt eſt in Euangelio, & quis
deciperetur beneficio Papæ, contra l. i. C.
de his qui veniam ea. imperat.

71 Vnde tenendum eſt commendam ad
vitam alicuius factam, ſiue ſit ad ecclæſia,
ſiue ad personæ vtilitatem, non poſſe ſine
cauſa reuocari, ſicut nec collatio facta in
titulum: quia iſta ſunt paria, vi ſuprā di-
ctum fuit: quamuis Ruze. multa adducat
in ſuo tractat. q. 5. Alia multa de com-
menda hi tradidem, ſed iſta ſunt præcipua,
quæ in uſu foreni quotidie agitantur: a-
lia non frequenter, ob id ea miſſa facio:
quia multa tradidi in tract. de pacific. poſſeſſ.
in 5. amplia. quæ hic tibi commando.

De Vniōnibus Beneficiorū.

Sæpius vniōnes perperam eſſe factas vniō quid
inueni, & in hiſ ritē faciēndis opus eſt ſu-
ferē Delio natore: nam multa ex
vſu & praxi habemus, quæ interpretibus
fuerunt incognita: ideo materiam iſtan
paucis pertractare intendo, à diffinitione
ſeu descriptione incipiens. Vniō eſt bene-
ficiorū ſeu ecclæſiarum ab episcopo,
vel ab alio ſuperiore facta annexio: &
quando fit vniō, ecclæſia in proprietatem
concedi ſolet: priu. cap. cura, de iure pat. vbe
ſcripsi